

УПРАВЛІННЯ ТАЛАНТАМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Захарова О. В.

Черкаський державний технологічний університет, Черкаси (Україна)

e-mail: bonheur5576@gmail.com

Українська земля завжди була багатою на талановитих особистостей, які зробили потужний внесок не лише в українську науку і культуру, а стали постатями світового рівня, мали визнання за життя і не втрачають авторитету і сьогодні, незважаючи на проривні технології, які за цей час з'явилися у кожній сфері прояву відповідного таланту. На наш погляд, такими яскравими українськими талантами «на віки» можна вважати філософа Григорія Сковороду (1722–1794), хірурга Микола Пирогова (1810–1881), поета і художника Тараса Шевченка (1814–1861), біолога Іллю Мечникова (1845–1916), вченого-природознавця Володимира Вернадського (1863–1945), вченого у галузі зварювальних процесів і мостобудування Євгена Патона (1870–1953), поетеси Лесю Українку (1871–1913), борця і атлета Івана Піддубного (1871–1949), авіаконструктора Ігоря Сікорського (1889–1972), вченого-винахідника, основоположника космонавтики Юрія Кондратюка (1897–1942), танцюриста балету, хореографа Сержа Лифаря (1905–1986), авіаконструктора Олега Антонова (1906–1984), конструктора, основоположника космонавтики Сергія Корольова (1907–1966), художницю Марію Примаченко (1909–1997), вченого-медика Миколу Амосова (1913–2002), оперного співака Анатолія Солов'яненка (1932–1999) та багатьох інших особистостей, які жили у різні часи, мали таланти у різних сферах діяльності та досягли значного успіху у своїй справі [1]. Завдяки цим талановитим особистостям Україна відома у світі як цивілізована країна з потужним людським капіталом, здатним до генерування новаторських ідей, створення інновацій, демонстрації високих культурних і спортивних здобутків. І це, серед іншого, суттєво підтримує українців у боротьбі за відстоювання законного права на незалежність та власну ідентичність.

Сьогодні Україна переживає, мабуть, найбільш складний період в історії свого існування через повномасштабний воєнний напад сусідньої країни-агресора. Щоденно через війну Україна втрачає найбільш головне і цінне – українців. Частина населення, в основному жінки з дітьми, виїхала та продовжує виїжджати за межі країни, і ймовірність її повернення є не дуже оптимістичною; частина військовозобов'язаних українців гине під час ведення бойових дій; частина мирного населення гине від щоденних обстрілів українських міст. Це тисячі українців, кожен з яких мав талант і хист до певної справи, і якщо б не війна, Україна б отримала ще безліч відкриттів, інновацій, досягнень, культурних надбань, які б щорічно підвищували престиж країни у світі та були б основою для поступового виведення країни з затяжної соціально-економічної кризи.

На жаль, війна триває, і поки не видно передумов для її швидкого закінчення. Проте ми свято віримо в ЗСУ і впевнені в тому, що одного дня ми звільнимо всі незаконно забрані українські території від окупантів. Тоді постане нова складна задача, що буде полягати в необхідності якнайшвидшого відновлення фізично та економічно зруйнованої країни. Пошук рішення цього завдання буде складним, оскільки в економіці країни буде відчуватися суттєвий дефіцит висококваліфікованих фахівців у всіх сферах і видах економічної діяльності. Звичайно, без залучення ззовні робочої сили економіка країни, найімовірніше, не впорається, проте головну увагу має бути приділено безпосередньо максимальному використанню потенціалу українських учасників ринку праці та осіб, які не беруть активної участі у трудових процесах за різних причин, проте мають трудовий потенціал. І на цьому етапі дуже корисним для відновлення економіки країни мають стати знання та навички щодо того, як шукати та управляти талантами на кожному робочому місці.

Тематика управління талантами, незважаючи на відносну новизну для українського ділового та наукового середовища, у світовому просторі має вже доволі тривалу історію існування. Так, спираючись на дані наукометричної бази Scopus, у III кварталі 2024 р. в базі нараховується приблизно 11 тис. наукових праць за запитом «управління талантами» [2]. Перші згадки про таланти в наукових працях датуються дослідженням 1946 р. Із 1982 р. щорічно друкувалося не менше 20 праць із цієї тематики у світі, з 1996 р. – не менше 30 праць на рік, з 2003 р. – не менше 110 праць на рік, з 2018 р. – не менше 500 праць на рік, з 2021 р. кількість щорічних праць перевищила 1 000. У географічному плані найбільше праць написано дослідниками з Китаю – 2 995 робіт, зі США – 2 161 робота, з Великої Британії – 868 робіт, з Індії – 664 роботи, з Австралії – 329 робіт. Вклад українців у розкриття тематики управління талантами становить всього 35 робіт. Якщо аналізувати за предметною областю, то до п'ятірки лідерів увійшли бізнес, менеджмент і бухгалтерський облік – 4 476 робіт, соціальні науки – 2 437 робіт, комп'ютерні науки – 2 330 робіт, інженерія – 2 287 робіт, економіка, економетрика та фінанси – 1 463 роботи. Серед авторів лідерами за кількістю публікацій з управління талантами виступають англійський дослідник Н. Scullion (Hull University) та ірландський науковець D. G. Collings (University of Sheffield and National University, Galway), які мають по 42 праці, та американський дослідник V. Vaiman (School of Management, California Lutheran University), здобуток якого наразі становить 38 робіт. До того ж означені дослідники працюють у команді над створенням та вдосконаленням теорії управління талантами, розробкою основ глобального управління талантами. Отже, можемо констатувати, що тематика управління талантами має високий потенціал як напрям сучасних досліджень для української науки та має відіграти роль дієвого інструменту відновлення економіки України в повоєнний період.

У чому ж цінність талантів та як вони впливають на здатність економіки країни розвиватися більш інтенсивними темпами?

По-перше, таланти здатні генерувати інновації, і завдяки власним рисам характеру й набутим знанням вони мають більшу швидкість до адаптації в нових умовах. Дійсно, талановиті працівники часто є джерелом інновацій та творчих ідей, що сприяє швидкому адаптуванню до змін у зовнішньому середовищі. І водночас варто чітко розуміти, що впровадження інновацій є критично важливим для довгострокового соціально-економічного та фінансового успіху й виживання будь-якого суб'єкта господарювання, економіки регіону та країни загалом.

По-друге, залучення талантів на будь-яке виробництво в різних ролях має стати основою суттєвого підвищення рівня продуктивності праці. Дійсно, працівники з високими компетенціями та мотивацією можуть значно підвищити продуктивність і ефективність роботи всієї організації. Це сприяє більш швидкому досягненню стратегічних цілей та покращенню фінансових показників діяльності підприємства.

По-третє, залучення талантів до кадрового складу підприємства дасть змогу суттєво підвищити репутацію і бренд роботодавця. Суб'єкти господарювання, які ефективно управляють талантами, набувають позитивної репутації на ринку праці, створюють привабливе робоче середовище, що підвищує рівень залученості та задоволеності працівників. Це сприяє зниженню плинності кадрів та збереженню цінних співробітників. У результаті це допомагає залучати найкращих кандидатів з ринку і так формувати сильний бренд роботодавця.

Отже, концепція управління талантами є ключовою для забезпечення стійкого розвитку, інноваційності та конкурентоспроможності сучасних компаній у динамічному бізнес-середовищі. А саме такі характеристики і тенденції мають стати головними аспектами діяльності суб'єктів господарювання України в повоєнний період, щоб економіка країни отримала реальний шанс на швидке відновлення та виходу з кризового стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. 100 великих українців. *nv.ua*. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/100-velikih-ukrajinciv-nv-nazivaye-tih-hto-viznachav-perebig-istoriji-50265222.html>
2. Scopus. URL: <https://www.scopus.com/>

АНАЛІЗ ПРАКТИК ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У КОНТЕКСТІ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Зелінська Д. О.

Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця (Україна)
e-mail: dariiablackmetal1349@gmail.com

У контексті повоєнного відновлення України диджиталізація бізнес-процесів постає як ключовий фактор економічного розвитку та модернізації країни. Трансформація та еволюція традиційних методів управління на підприємствах шляхом